

සවියෙත් පෙරට - අපි එකට
e -ඉගෙනුම් පාසල
හොරණ අධ්‍යාපන කලාපය

10 ශ්‍රේණිය - බුද්ධ ධර්මය
14 පාඨම

පටිච්ච සමුප්පාද න්‍යාය හැඳින් ගනිමු

සැකසුම-ආර්. දම්මිකා ප්‍රියානි
බප/හො/අළුබෝවුල්ල ඇස් මහින්ද මහා විද්‍යාලය

අග්‍ර ශ්‍රවක සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ පළමුව පැවිදි වී සිටියේ
සංජය පිරිවැජ්තුමන්ගේ ශිෂ්‍යවරයකු ලෙස ය. එකල එතුමන්
හැඳින්වුනේ උපතිස්ස යන නාමයෙනි.

තමන් සොයන සැනසීම පරිව්‍රාජක දහමෙන් නොලැබෙන බව වටහා
ගත් උපතිස්ස පිරිවැජ්තුමා තම කලණ මිතුරු කෝලික පිරිවැජ්තුමන්
සමග කතිකා කරගත් පරිදි සංචාරය කළේ සැබෑ නිවන් මග දෙසනු
ලබන ඇදුරුතුමකු සොයමින ය.

රජගහ නුවර දී අස්සජී මහරහතන් වහන්සේ සහ උපතිස්ස
පිරිවැජ්තුමන් අතර හමුව සිදු වන්නේ එම සංචාරයේ දී ය.

යේ ධම්මා භේතුප්පභවා - තේසං භේතු තථාගතෝ ආහ
තේසං ච යෝ නිරෝධෝ -එවං වාදී මහාසමණෝ

“භේතුවෙන් උපදින යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙන් ද ඒ
ධර්මයන්ගේ භේතුව තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ සේක.ඒ
ධර්මයන්ගේ යම් නිරෝධයක් වේද එය ද දේශනා කළ
සේක.මහා ශ්‍රමණ වූ තථාගතයන් වහන්සේ මෙබඳු දේශනාවක්
කරන්නෙකි.”

යනු එම ගාථාවේ අදහසයි

අස්සපී තෙරුන් දේශනා කළ එම ගාථාව වටහා ගත් උපතිස්ස පිරිවැජ්ඣමා
සෝවාන් විය.

බුදු දහමේ මූලික හරය මෙම ගාථා පාඨය තුළ සඳහන් වේ.
එනම් පටිච්ච සමුප්පාදය හෙවත් භේතුවල දහම

පටිච්ච සමුප්පාදය යන
යෙදුමෙහි අර්ථ වන්නේ
සහේතුක බව, හේතු සහිත බව
යන්නයි.එනම් ලෝකයේ ඇති
සියළු දේ හේතු ඵල
සම්බන්ධතාවකට අනුව
සිදුවන බවයි.ඒ බව මතුකර
පෙන්වන ධර්ම ක්‍රමය හෙවත්
නායාය ,ප්‍රතිත්‍ය සමුප්පාද
නායායයි.

ඉමස්මිං සති ඉදං හෝති

ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උපපජ්ජති

ඉමස්මිං අසති ඉදං න හෝති

ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣති

සිංහල තේරුම

මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ

මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී

මෙය නැති කල්හි මෙය නොවේ

මෙය නැති වී යෑමෙන් මෙය නැතිව යි.

මෙය මූල සූත්‍රය ලෙස හැඳින්වේ.

මෙහි හේතුවල සම්බන්ධතාව දැක්විය හැකි ආකාර දෙකක් දක්වා ඇත. පළමුවැන්නෙන් පැවැත්මේ සම්බන්ධතාව කියැවෙන අතර දෙවැන්නෙන් උප්පාද සම්බන්ධය කියැවේ.

තණ්හාව ඇති කල්හි දුක ඇත.

තණ්හාව නැති කල්හි දුක නැත.

ක්‍රෝධය උපන් විට වෛරය උපදී

ක්‍රෝධය නිවී ගිය විට වෛරය ද සංසිදෙයි.

මේ අනුව සියලු සිදුවීම්වල ක්‍රියාත්මක වන
ධර්මතාව වන්නේ ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රදාය න්‍යාය
හෙවත් පරිච්ඡේද සම්ප්‍රදාය බව පැහැදිලි වේ.
පරිච්ඡේද සම්ප්‍රදායට අනුව සමාජ ගැටලු
ඇතිවන ආකාරයත් ඒවාට විසඳුම් ලබා ගත
හැකි ආකාරයත් තේරුම් ගත හැකි ය.

මෙම න්‍යායට අනුව සමාජගත ප්‍රශ්න විමසා බැලීමට ,විසඳා ගැනීමට
අප පුරුදු වන්නේ නම් එය බුදු දහම ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගැනීමකි.

ගැටලු නිරාකරණයේ දී හේතුවල සම්බන්ධතාව

දූෂ්පත් අයට ධනය නොදීම නිසා දිළිඳුකම වැඩි විය .

දිළිඳුකම වැඩි වීම නිසා හොරකම වැඩි විය.

හොරකම වැඩි වීම නිසා අවි ආයුධ වැඩි විය.

අවි ආයුධ වැඩි වීම නිසා ජීවිත හානි වැඩි විය.

අද සමාජ ගැටලුවක් වන ඩෙංගු උණ බහුල වීම.

ඩෙංගු උණ බහුල වන්නේ ඩෙංගු මදුරුවන් බෝ වීම නිසාය.

ඩෙංගු මදුරුවන් බහුල වන්නේ පරිසරය අපවිත්‍ර නිසාය.

පරිසරය අපවිත්‍ර නොවූ කල්හි මදුරුවන් බෝවන්නේ නැත.

මදුරුවන් බෝ නොවූ කල්හි ඩෙංගු උණ සෑදෙන්නේ නැත.

මේ ආකාරයට ගැටලු විසඳා ගැනීමට පටිච්ච සමුප්පාදය භාවිතා කිරීමට හුරු වෙමු.

ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු ලියන්න.

- 1) පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය පිළිබඳව බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත සංක්ෂිප්ත මූල සූත්‍රය ලියන්න.
- 2) ඔබ වහන්සේ පැවිදි වූයේ කවරකු උදෙසා ද? ඔබ වහන්සේගේ ගුරුවරයා කවරෙක්ද? කාගේ දහමක්ද ඔබ වහන්සේ රූපි කරන්නේ? මෙම ප්‍රකාශය කවරකු විසින් හට කියන ලද්දක්ද?
- 3) “යේ ධම්මා හේතුප්පහවා....” යනා දී ගාථාව සම්පූර්ණ කර එහි තේරුම ලියන්න.
- 4) සමාජයේ පවත්නා ඕනෑම ගැටලුවක් හේතුවල දහමට අනුව විසඳා ගත හැකි අයුරු විස්තර කරන්න.

පිළිතුරු

1) ඉමස්මිං සති ඉදං භෝති

ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උපපජ්ජති

ඉමස්මිං අසති ඉදං න භෝති

ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣති

2) උපතිස්ස පිරිවැජ්ජා විසින් අස්සජි මහරහතන් වහන්සේ වෙත

3) යේ ධම්මා භේතුජ්ජහවා - තේසං භේතු තථාගතෝ ආහ

තේසං ච යෝ නිරෝධෝ -ඵවං වාදී මහාසමණෝ

“භේතුවෙන් උපදින යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද ඒ ධර්මයන්ගේ භේතුව තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ සේක.ඒ ධර්මයන්ගේ යම් නිරෝධයක් වේද එය ද දේශනා කළ සේක.මහා ශ්‍රමණ වූ තථාගතයන් වහන්සේ මෙබඳු දේශනාවක් කරන්නෙකි.”

4) බුදුදහමේ හමුවන ඉතා ප්‍රබල දහම් කරුණක් ලෙස හේතු ඵල දහම හෙවත් පටිච්ච සමුප්පාදය දැක්විය හැකිය. පටිච්ච සමුප්පාදය යනු සහේතුක බව, හේතු සහිත බව නොඑසේනම් අහේතුක නොවන බවයි. එනම් ලෝකයේ වස්තු, පුද්ගල, සිද්ධි යන සියල්ල හේතු ප්‍රත්‍ය සම්බන්ධතාවයකට අනුව ක්‍රියාත්මක වන බවයි. මෙය තවත් සරලව පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැකිය. යම් දෙයක් ඇති වීමට තවත් දෙයක් හෝ දේවල් කිහිපයක් බලපාන අතර එසේ බලපාන කරුණු හේතුව ලෙසත් එම කරුණු නිසා ඇතිවන දෙය ඵලය ලෙසත් හැඳින්විය හැකිය. ඵලය හටගන්නේ හේතුව නිසා නම් හේතුව නොමැති වූ කළ ඵලයක්ද නොමැත. සමාජය තුළ පවතින ඕනෑම ගැටලුවක් විසඳා ගැනීමට හේතු ඵල දහම යොදා ගත හැකිය. ඕනෑම ගැටලුවක සැබෑ හේතුව දන්නේ නම් එම හේතුවට පිළියම් යෙදීමෙන් එනම් එම හේතුව නැති කරගැනීමෙන් එම ගැටලුව නැවත ඇති නොවීමට වග බලාගත හැකිය.

රිය අනතුරු නිසා සිදුවන අකල් මරණ වැඩි වීම අද සාමාජයේ අර්බුදයකි. නිදසුනක් ලෙස: මෙම හේතුඵල දහමට අනුව විසඳා ගන්නා අයුරු සලකා බලමු. මාර්ග නීති කට කිරීම රිය පදවන විට දුරකථන භාවිතය , රියදුරාට නින්ද යාම වැනි කරුණු රිය අනතුරු බහුල වීමට හේතු ලෙස දැක්විය හැකිය. එනම් අවිනිත රිය ධාවනයයි. මේ නිසා රටේ දිනකට ජීවිත 7 – 8 ක් පමණ අහිමි වේ. දිනෙන් දින ඉහළ යන මෙම මරණ වළක්වා ගැනීමට අවිනිතවත් රියධාවකයින් ඒක පුද්ගල වශයෙන් විනිතවත් රියධාවකයින් බවට පත් විය යුතුය. එවිට රිය අනතුරු අඩු වේ. රිය අනතුරු නිසා සිදුවන අකල් මරණ අඩු වේ. මේ අයුරින් ඕනෑම ගැටලුවක් දෙස විමසිල්ලෙන් බලා ගැටලුවට අදාළ පිළිතුර සෙවීමෙන් ගැටලුව විසඳා ගත හැකි වේ.